

Bezpieczeństwo morskie: nowe wnioski wspierające czystą i nowoczesną żeglugę

Komisja Europejska przedstawiła dziś pięć wniosków ustawodawczych służących **unowocześnieniu unijnych przepisów dotyczących bezpieczeństwa morskiego i zapobiegającym zanieczyszczeniu wód przez statki**. Biorąc pod uwagę, że 75 proc. handlu zagranicznego UE odbywa się drogą morską, transport morski należy traktować nie tylko jako ważny element krwioobiegu zglobalizowanej gospodarki, ale również podstawowy czynnik rozwoju wysp, regionów peryferyjnych oraz oddalonych regionów przybrzeżnych UE. Chociaż poziom bezpieczeństwa morskiego na wodach UE jest obecnie bardzo wysoki, liczba ofiar śmiertelnych niewielka i nie dochodzi ostatnio do poważnych wycieków ropy naftowej, to jednak co roku notuje się nadal ponad 2 tys. wypadków i incydentów na morzu.

Proponowane przepisy wyposażą UE w nowe **narzędzia wspierające czystą i nowoczesną żeglugę**. Pozwolą one na dostosowanie prawa UE do przepisów międzynarodowych, zrównując szanse wszystkich podmiotów sektora morskiego, usprawniając jednocześnie proces wdrażania i egzekwowania przepisów dzięki rozwiązaniom cyfrowym i ściślejszej współpracy w obrębie UE. Istotną rolę we wdrażaniu nowych wymogów będzie odgrywać Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA), która zapewni odpowiednie wsparcie władzom administracyjnym państw członkowskich w egzekwowaniu nowych przepisów. W odrębnym wniosku zaproponowano wprowadzenie zmian w mandacie EMSA w celu uwzględnienia tych nowych zadań.

Ulepszone przepisy bezpieczeństwa morskiego

Trzy z pięciu wniosków koncentrują się na modernizacji i poprawie przepisów dotyczących bezpieczeństwa morskiego. Zwraca się w nich szczególną uwagę na **kontrolę państwa portu i badanie przyczyn wypadków morskich** oraz skuteczniejsze egzekwowanie przepisów w celu **ograniczenia liczby incydentów i wypadków**, a w ostatecznym rozrachunku zmniejszenia liczby ofiar śmiertelnych i zapobieżenia zanieczyszczeniu środowiska.

Pakiet wniosków obejmuje:

- Jasne wymogi w zakresie **inspekcji państw bandery** oparte na przepisach międzynarodowych, a także specjalne szkolenia EMSA dla przedstawicieli krajowych administracji służące poprawie skuteczności kontroli prowadzonych przez organy państw członkowskich w stosunku do swojej floty. Wpłynie to na poprawę bezpieczeństwa na morzu i zmniejszy ryzyko zanieczyszczenia środowiska, gwarantując wysokiej jakości usługi żeglugowe ze strony państw bandery UE. Proponowane przepisy ułatwią wymianę informacji między państwami bandery na temat wyników prowadzonych przez nie inspekcji oraz ogólnych problemów związanych z przestrzeganiem przepisów. EMSA będzie wspierać tę współpracę poprzez zmodyfikowany program rozwoju zawodowego i szkoleń dla inspektorów państw bandery.
- **Kontrola państwa portu** zostanie rozszerzona na dodatkowe przepisy międzynarodowe, takie jak nowe konwencje w sprawie wody balastowej i osadów oraz usuwania wraków. We wniosku zaktualizowano również ukierunkowanie inspekcji statków, uwzględniając nowe wymogi i kładąc większy nacisk na efektywność środowiskową statków i niedociągnięcia w przestrzeganiu zasad ochrony środowiska przy określaniu ich profilu ryzyka. Inne zmiany pozwolą dodatkowo poprawić zdolność państw członkowskich do wykrywania i korygowania niezgodności z zasadami i normami w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska lub zapobiegania zanieczyszczeniom.
- Zakres kontroli państwa portu i badania wypadków zostanie **rozszerzony na statki rybackie**, na których występują w dalszym ciągu istotne zagrożenia dla bezpieczeństwa. Państwa członkowskie mogą zdecydować się na stosowanie kontroli państwa portu w stosunku do statków rybackich zawijających do portów UE, które mierzą powyżej 24 metrów. Najpoważniejsze wypadki z udziałem mniejszych statków rybackich o długości poniżej 15 metrów będą natomiast musiały być zgłaszane i analizowane przez państwa członkowskie pod kątem ewentualnych wniosków na przyszłość. Operacje kontroli państwa bandery i państwa portu zostaną poddane cyfryzacji, promowane będzie również **powszechne stosowanie certyfikatów elektronicznych**. Będzie to możliwe przede wszystkim dzięki systemom informatycznym i bazom danych EMSA.
- Dodatkowe wsparcie ze strony EMSA otrzymają **krajowe organy ds. badania przyczyn wypadków**. W razie

potrzeby skorzystać będzie można z pomocy zespołu ekspertów z różnych dziedzin, dostępne będą także specjalistyczne narzędzia i sprzęt.

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom pochodzącym ze statków

Przedstawione dziś wnioski mają również na celu zapobieganie **wszelkim rodzajom nielegalnych zrzutów zanieczyszczeń do mórz europejskich**, co jest niezbędnym warunkiem zmniejszenia wpływu transportu morskiego na środowisko i zachowania ekosystemu morskiego. Aby to osiągnąć, należy wykrywać nielegalne zrzuty, ścigać stwierdzone naruszenia oraz karać sprawców nielegalnych działań.

W tym celu proponowany wniosek:

- Dostosowuje przepisy UE do przepisów międzynarodowych i **rozszerza ich zakres o nowe substancje zanieczyszczające**. Oprócz nielegalnych zrzutów ropy naftowej i szkodliwych substancji ciekłych, które są objęte obowiązującymi przepisami, Komisja proponuje uwzględnienie również zrzutów substancji szkodliwych przewożonych w opakowaniach, ścieków, śmieci, a także wody zrzutowej i zanieczyszczeń z systemów oczyszczania gazów spalinowych (płuczek).
- Optymalizuje CleanSeaNet – bazę danych EMSA dotyczącą nadzoru i wymiany informacji oraz przewiduje obowiązki w zakresie wymiany informacji i działań następczych organów krajowych odpowiedzialnych za wykrywanie i weryfikację potencjalnych zanieczyszczeń. Udoskonalony system ułatwi **terminowe egzekwowanie przepisów, a także współpracę między państwami członkowskimi w przypadku transgranicznych incydentów związanych z zanieczyszczeniami pochodzącymi ze statków**.
- Ustanawia **ulepszone ramy prawne nakładania i egzekwowania**, umożliwiając organom krajowym podejmowanie odpowiednich działań w przypadku stwierdzenia nielegalnego zrzutu i nakładanie kar, takich jak grzywny. We wniosku przedstawiono minimalne kryteria skutecznego stosowania kar administracyjnych, takie jak wielkość zrzutu, jego wpływ na środowisko lub sytuacja finansowa odpowiedzialnego podmiotu.

Zmieniony mandat Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego

Wniosek przewiduje **aktualizację mandatu EMSA w celu lepszego uwzględnienia rosnącej roli Agencji w wielu dziedzinach transportu morskiego**, w tym w zakresie bezpieczeństwa, zapobiegania zanieczyszczeniom i ochrony środowiska, działań w dziedzinie klimatu, ochrony, nadzoru i zarządzania kryzysowego oraz cyfryzacji – w tym nowe zadania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska wynikające z opisywanego pakietu legislacyjnego.

Komisja i państwa członkowskie będą na przykład korzystać z pomocy agencji EMSA przy wdrażaniu [rozporządzenia FuelEU Maritime](#) i rozszerzeniu unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji na transport morski. Agencja będzie również nadal wspierać Komisję i państwa członkowskie w zakresie nadzoru morskiego, zwiększania odporności na zagrożenia cyberbezpieczeństwa i budowania gotowości na sytuacje kryzysowe pełniąc istotną rolę w upraszczaniu sprawozdawczości między państwami członkowskimi poprzez zastosowanie narzędzi informatycznych, oferując w dalszym ciągu organom administracyjnym państw członkowskich szkolenia i pomoc w budowanie zdolności prawno-operacyjnych.

Co dalej?

Wnioski ustawodawcze zostaną teraz rozpatrzone przez Parlament Europejski i Radę w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.

Kontekst

Jak określono w [Europejskim Zielonym Ładzie, strategii na rzecz inteligentnej i zrównoważonej mobilności](#) oraz [planie działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń](#), Komisja dąży do wprowadzenia żeglugi na ścieżkę wiodącą ku zerowej emisji zanieczyszczeń i zerowej liczbie wypadków. Przedstawione dziś wnioski stanowią część konkretnych wyników działań Komisji w dziedzinie zrównoważonego rozwoju i inteligentnej mobilności. W ramach pakietu „Gotowi na 55” UE podjęła decyzję o rozszerzeniu systemu [EU ETS na transport morski](#) i przyjęła [rozporządzenie FuelEU Maritime](#). Oba teksty ustawodawcze przyczynią się do przejścia na żeglugę bezemisyjną. Czyste technologie i paliwa będą również wspierać zrównoważony rozwój i program na rzecz zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń.

Więcej informacji

[Pytania i odpowiedzi](#)

Cytat(y)

Nasze wysokie standardy bezpieczeństwa morskiego pozwoliły zapobiec poważnym wypadkom w ostatnich latach. Nie wolno nam jednak spocząć na laurach. Musimy podejmować nowe wyzwania i jak najlepiej wykorzystywać najnowsze technologie.

Przedstawiony dziś pakiet wniosków odzwierciedla zmiany, jakie dokonały się ostatnio na świecie, zapewnia państwom członkowskim odpowiednie narzędzia do prowadzenia inspekcji w oparciu o wiedzę specjalistyczną EMSA oraz promuje cyfryzację jako sposób na zwiększenie efektywności i wymiany informacji między administracjami.

Adina Vălean, komisarz do spraw transportu - 01/06/2023

Pdf do druku

Nowe wnioski wspierające czystą i nowoczesną żeglugę

polski (45.751 kB - PDF)

[Pobierz \(45.751 kB - PDF\)](#)

Komunikat prasowy

1 czerwca 2023, Bruksela